

ВІДГУК

офіційного опонента доктора педагогічних наук, професора Мозгальної Наталії Георгіївни на дисертаційну роботу Ван Юаньсін «Формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Вивчення тексту дисертації здобувача та опублікованих наукових праць дає підстави для представлення розгорнутої характеристики основних результатів дисертаційної роботи та визначення її відповідності «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії».

1. Актуальність обраної теми дисертації та її зв'язок з науковими планами, програмами, темами

Реформування системи вищої освіти в Україні пов'язане з духовним оновленням суспільства, що потребує активізації відповідних ціннісних основ, на фундаменті яких означені процеси будуть більш ефективними. Це, в першу чергу, стосується перебудови освітньо-мистецького середовища сучасної України, що зумовлено програмними змінами в організації компетентнісного навчання в системі вищої освіти та підвищення результативності у підготовці сучасного вчителя музичного мистецтва та хореографії. У зв'язку з цим, актуальність проблеми формування музично-ритмічної компетентності студентів факультетів мистецтв визначається сучасними вимогами до підготовки майбутніх фахівців.

Актуальність дослідження підтверджується також тим, що дисертація є складовою плану науково-дослідної роботи кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування факультету мистецтв Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова з проблеми «Зміст, форми, методи і засоби вдосконалення підготовки вчителів музичного мистецтва» (протокол № 5 від 26.12. 2017 р.). Тема дисертаційного дослідження затверджена Вченою радою Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (протокол № 14 від 26.06 2018 р.). Мета дослідження досягнута, а завдання вирішені у повному обсязі, що дає підстави для представлення роботи до публічного захисту.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, їх достовірність та наукова новизна

Обґрунтованість та достовірність основних наукових положень дисертації, отриманих результатів, висновків та рекомендацій підтверджується використанням загальнонаукових, теоретичних та практичних методів дослідження. Тему дослідження розглянуто всебічно та докладно. Логічна структура роботи визначається її метою, сформульованими науково-практичними завданнями. Основні наукові результати дослідження отримані дисертантом особисто і характеризуються науковою новизною. До найбільш суттєвих наукових положень, висновків та рекомендацій, які відзначаються науковою і практичною цінністю, слід віднести такі: *вперше*: розроблені: компонентна структура, критерії, показники та методична модель музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики і хореографії; визначено: наукові підходи, комплекс методів і прийомів; основні принципові положення формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики і хореографії оволодіння майбутніми вчителями музики і хореографії; розкрито сутність поняття «формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики і хореографії»; подальший розвиток отримали: методи, прийоми та засоби комплексної діагностики та рівні сформованості музично-ритмічної компетентності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів; розширена теоретико-методологічна основа формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики і хореографії.

Слід відмітити, що отримані автором наукові результати мають достатній ступінь обґрунтованості, що підтверджується аналізом праць вітчизняних та зарубіжних учених щодо проблеми формування музично-ритмічної компетентності студентів факультетів мистецтв, апробацією результатів дослідження на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях. Висновки та рекомендації є логічним завершенням проведеного дослідження.

3. Значущість результатів дослідження для науки і практики

Практичне значення одержаних результатів та висновків дисертаційного дослідження полягає у впровадженні в процес фахової підготовки та підтвердженні ефективності поетапної методики формування музично-ритмічної компетентності студентів факультетів мистецтв у процесі фахового навчання згідно розроблених педагогічних умов та описової методичної моделі; у використанні результатів, висновків та інших матеріалів дисертаційної роботи для розроблення й оновлення навчальних програм з фахової підготовки майбутніх учителів музики та хореографії; у використанні результатів, висновків та інших матеріалів дисертаційної роботи для розроблення навчально-методичних посібників для студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів.

Впровадження результатів дисертаційного дослідження здійснено в навчально-виховний процес: факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (довідка № 151 від 27.09. 2021 р.), Інституту культури і мистецтв Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка (довідка № 1812 від 30. 06. 2021 р.), Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (довідка № 69-н від 23.09. 2021 р.).

Упровадження основних результатів дослідження підтверджує їх прикладну значущість для формування музично-ритмічної компетентності студентів факультетів мистецтв у процесі фахового навчання.

4. Структура та зміст дисертації, її завершеність і відповідність встановленим вимогам щодо оформлення

Дисертаційна робота Ван Юаньсінь охоплює дослідження широкого кола питань, які знайшли відображення у відповідній структурі та змісті. Дисертація має традиційну структуру та складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Зміст роботи викладено на 212 сторінках.

У Вступі обґрунтовано актуальність і доцільність обраної теми, сформульовано об'єкт, предмет, мету, завдання, методи дослідження,

розкрито наукову новизну, практичне значення роботи, наведено відомості про апробацію та впровадження отриманих результатів.

У першому розділі – «Теоретико-методологічні основи музично-ритмічної компетентності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів» - на основі взаємодії системно-ціннісного, акмеологічного, конструктивного, гедоністичного, креативного підходів визначено зміст та сутність музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії, що полягає у формуванні в них навичок не лише емоційно-особистісного, але й аналітичного сприйняття музичного мистецтва, сприйняття його через ритмічну складову. Сформована музично-ритмічна компетентність вчителя музики та хореографії, виконуючи провідну роль у розвитку їхніх музичних та хореографічних здібностей та творчих задатків, у практичній діяльності дозволяє виховувати у школярів інтерес до мистецтва, формувати музично-ритмічну культуру та художній смак, створювати естетично розвинену аудиторію мистецьких шанувальників.

Характерним для формування музично-ритмічної компетентності в умовах вищої музично-хореографічно-педагогічної освіти є усвідомлення основ, специфіки, ціннісних положень музично-ритмічних, музично-теоретичних та музично-історичних дисциплін – ритміки, методики музичної освіти, історії та теорії музики та історії хореографії, народної музичної творчості. В основу організації процесу формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії закладена структура, яка містить: інформаційно-спрямований, музично-розвивальний та результативно-творчий компоненти, кожен з яких включає елементи, які характеризують і розкривають їх сутнісні ознаки.

Другий розділ – «Методичні засади формування музично-ритмічної компетентності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів» - присвячений розробці критеріального апарату дослідження, розкриттю основних принципових положень, дотримання яких уможливорює успішне формування означеного феномена, розробці педагогічних умов та створенню моделі музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики і хореографії та визначенню поетапності експериментальної методики.

Розроблені педагогічні умови формування музично-ритмічної компетентності студентів факультетів мистецтв, а саме: підкріплення інтелектуальних операцій музично-ритмічною практикою через завершення внутрішньої діяльності зовнішньою; спрямованість на напрацювання музично-виконавської моторики (загострення почуття акцентів; напрацювання смислової одиниці в ритмічній організації музики); спонукання до поетичного домислювання, експресивно-поетичної "розшифровки" ритму, прагнення до напрацювання стійких навичок виконавської поведінки (метрична точність, ідеамоторика занять); націленість на усвідомлення музичного ритму через емоційно-змістовий матеріал; урізноманітнення (закріплення) різнорідної за складом суми метроритмічних малюнків і фігур у слухацькому досвіді вчителя (поліритмія, поліметр) сприяють успішному формуванню означеного феномена.

У третьому розділі – «Дослідно-експериментальна перевірка ефективності формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики і хореографії» проведено констатувальний, формувальний та контрольний етапи експериментальної роботи. Упровадження методики формування музично-ритмічної компетентності студентів факультетів мистецтв у процесі фахового навчання охопило проходження етапів, на кожному з яких була поставлена мета, визначався зміст, закладалися механізми формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії, виявлялися умови здійснення цієї роботи і підводився результат.

У цілому дисертацію можна вважати завершеною науковою працею, результати якої характеризуються науковою новизною та розв'язують конкретне наукове завдання – формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії у процесі фахового навчання. Загалом, робота відповідає визначеним вимогам.

5. Повнота викладу результатів дисертаційної роботи в опублікованих працях

Наукові положення та висновки дисертаційної роботи Ван Юаньсінь достатньо повно відображені у 8 наукових працях, з них: 4 статті – у наукових

фахових виданнях з педагогіки, 1 – у зарубіжному виданні, 3 – у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій.

6. Дискусійні положення та зауваження до дисертації

У дисертаційній роботі Ван Юаньсінь є певні недоліки, що викликають зауваження дискусійного характеру:

- у першому розділі дисертації проблема формування музично-ритмічної компетентності розглядається з позиції набуття майбутніми вчителями музики та хореографії музично-ритмічного досвіду. Поясніть, будь ласка, практичну складову цього процесу;

- формування музично-ритмічної компетентності студентів факультетів мистецтв у теоретичному розділі розглянуто через призму комунікації як способу пізнання. Розкрийте, будь ласка, як процес формування музично-ритмічної компетентності впливає на розвиток комунікативності студентів факультетів мистецтв та вираження ними духовних цінностей;

- важливою музично-педагогічною розробкою дисертанта є впровадження педагогічних умов, які забезпечують успішне формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії. Вважаємо, що доцільним було б ширше розкрити як педагогічна умова спонукання студентів факультетів мистецтв до поетичного домислювання, експресивно-поетичної «розшивровки» ритму, прагнення до напрацювання стійких навичок виконавської поведінки (метрична точність, ідеомоторика занять) була впроваджена на формувальному етапі експериментальної роботи;

- у процесі проведення дослідно-експериментальної роботи з визначення рівнів сформованості музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії були використані методи порівняльного аналізу музичних творів. Виникає питання, як саме використання цих методів впливало на розвиток музично-слухових уявлень студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів;

- на наш погляд, третій розділ дисертації дещо переобтяжений таблицями та рисунками, деякі з них можна було б перенести у додатки.

У цілому викладені зауваження не зменшують теоретичного та практичного значення результатів дослідної роботи, до того ж окремі з них можуть бути враховані у подальшій роботі дисертанта.

7. Загальні висновки

Отже, дисертаційна робота Ван Юаньсін «Формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії», є самостійною, завершеною науковою роботою, відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог щодо оформлення дисертації» (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2017 року за № 155/30023), а також відповідає вимогам пунктів 9-18 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167), а її автор – Ван Юаньсін заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри музикознавства.

інструментальної підготовки та хореографії

Вінницького державного педагогічного університету

імені Михайла Коцюбинського

Мозгальова Н.Г.

Мозгальова Н.Г.
Завідувач кафедри музикознавства
інструментальної підготовки та хореографії

